

Svar på skriftligt spörsmål om de olägenheter som orsakas av vitkindade gäss och skarvar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 268/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Jussi Wihonen /saf:

Hur ämnar regeringen bättre stödja jordbrukare och fiskare och andra näringsidkare vars verksamhet har försvårats avsevärt av gäss- och skarvflockar,

hur tänker man kontrollera bestånden av vitkindade gäss och storskarvar så att de inte orsakar betydande skada för näringslivet och den allmänna trivseln i städerna,

varför kan regeringen inte komma överens om olika skyddsbeslut, utan man snarare låter förordningarna bli mer avtalslösa till exempel för saimenvikarens del än att man når en politisk kompromiss och

är regeringen till denna del överlag fungerande, om man inte når samförstånd?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vitkindad gås och storskarv är fridlysta arter enligt naturvårdslagen och det är förbjudet att störa eller döda dem utan dispens som beviljats med stöd av naturvårdslagen. Undantag från fridlysningsbestämmelserna för fåglar kan i enskilda fall med stöd av 49 § 3 mom. i naturvårdslagen beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralen på de grunder som nämns i artikel 9 i fågeldirektivet. Under alla omständigheter förutsätter beviljandet av undantag enligt bestämmelserna om fridlysning av fåglar att ingen annan godtagbar lösning till problemet finns. Detta ska alltid provas från fall till fall. Andra godtagbara lösningar kan vara till exempel lösningar som skyddar mot skador eller anpassning av verksamheten efter situationen som arten ger upphov till. En förutsättning för att undantag ska beviljas är dessutom att någon av de särskilda grunder som nämns i fågeldirektivet lämpar sig för situationen i fråga, såsom förhindrande av allvarlig skada på grödor eller fiskevatten. Vid behandlingen av undantagstillstånd ska man också beakta andra fridlysta arter som använder samma livsmiljöer och som också påverkas av fördrivningsåtgärderna.

För att påskynda behandlingen av tillstånden har arbets- och näringsministeriet i april 2021 anvisat ett tilläggsanslag av engångsnatur för avlöning av ett årsverke för cirka ett år för behandling av undantagstillstånd på förslag av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland. Närings-, trafik- och miljöcentralen har också tillfälligt överfört befintliga personalresurser till behandlingen av dispenser.

Utöver undantagstillståndsförfarandet vidtar miljöförvaltningen omfattande åtgärder för att förhindra allvarliga skador orsakade av vitkindad gås och storskarv samt med iakttagande av rekommendationerna från den arbetsgrupp som tillsattes av jord- och skogsbruksministeriet och miljöministeriet sommaren 2020 för att minska skadorna orsakade av vitkindade gäss med iakttagande av rekommendationerna från den nationella storskarvsstrategin och åtgärdsprogrammet från 2019.

Miljöministeriet har bland annat berett en regeringsproposition om ersättning och förebyggande av skador orsakade av fridlysta arter, som kommer att förtydliga ersättningsförfarandet och stärka de skadelidandes rättsskydd på många sätt. Målet med regeringens proposition är i första hand att i mån av möjlighet stödja förebyggandet av skador. Man strävar efter att lämna in regeringens proposition under vårsessionen 2021.

Dessutom finansierar miljöministeriet forskningsprojektet Gåsfält som genomförs av Naturrekursinstitutet och har beviljat närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen tilläggsfinansiering för att användas inom ramen för projektet för att effektivisera fördrivningen. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen har också beviljats en specialuppgift som artskadekoordinator. Även det elektroniska ansökningssystemet för dispens och anvisningarna har utvecklats. Dessutom har miljöministeriet lyft fram ökningen av beståndet av vitkindad gås och de utmaningar arten medför i diskussionerna med EU-kommissionen.

I städerna kan man effektivt minska de skador som vitkindade gäss orsakar utan att behöva avvika från fridlysningsbestämmelserna i naturvårdslagen. Fungerande metoder är bland annat tillfällig inhägnad av områden så att gässen styrs till andra platser. På områden som används av människor (badstränder, parker) kan man plantera grässorter som gåsen gärna inte använder.

Bestämmelser om begränsning av fisket i Saimen utfärdas genom förordning av statsrådet för att skydda saimenvikaren. Statsrådet har den sjätte maj på framställning av jord- och skogsbruksministern godkänt en förordning om vissa fiskebegränsningar i Saimen åren 2021–2026.

Helsingfors 20.5.2021

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen